

Protocol

Handleiding behorend bij Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Kinderopvang Lieve Schoot

Inhoudsopgave

	Blz.
Achtergrondinformatie.....	3
Kinderdagverblijf Lieve Schoot.....	4
Inleiding protocol.....	5
Definities en Afkortingen.....	6
Overeenkomst ter gebruik van de meldcode.....	7
I. Route bij signalen van huishoudelijk geweld en kindermishandeling.....	9
Stap 1: In kaart brengen van signalen.....	10
Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)	11
Stap 3: Gesprek met de ouder.....	12
Stap 4: Weeg aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.....	13
Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren.....	14
II. Route bij signalen van mishandeling door een beroepskracht.....	16
Stap 1: Signaleren.....	17
Stap 2: Melding doen van vermoeden van kindermishandeling door een beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie.....	18
Stap 3: Beoordelen signaal.....	19
Stap 4: Maatregelen nemen.....	20
Stap 5: handelen naar leiding van het onderzoek.....	22
Stap 6: Nazorg bieden en evalueren.....	23
III. Route bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.....	24
Stap 1: In kaart brengen van signalen.....	25
Stap 2: Melden van het gedrag.....	26
Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag.....	27
Stap 4: Maatregelen nemen.....	28
Stap 5: Handelen.....	29
Stap 6: Nazorg bieden en evalueren.....	30
IV. Verantwoordelijkheden in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat.....	31
V. Sociale kaart.....	33
VI. Adressen en websites.....	35
VII. Signalen kindermishandeling zie bijlage 1 handleiding voor de Meldcode.	

Achtergrondinformatie

Kindermishandeling komt overal voor. In Nederland zijn naar schatting minstens 80.000 kinderen per jaar slachtoffer van kindermishandeling. Tussen de 50 en 80 kinderen per jaar overlijden aan de gevolgen van kindermishandeling.

Kindermishandeling is een ernstig probleem. Kinderen die mishandeld worden hebben recht op hulp. En liefst zo vroeg mogelijk. De schade kan dan beperkt blijven.

Kinderopvang is bij uitstek een plaats waar (een vermoeden van) kindermishandeling gesignaleerd kan worden.

Kindercentra dragen een eigen verantwoordelijkheid voor het signaleren van kindermishandeling en voor het ondernemen van actie na het signaleren. De signalen moeten worden doorgegeven aan de instanties die hulp kunnen bieden aan het gezin. De leidsters hebben hierin een duidelijke taak. Zij zien de kinderen regelmatig en kunnen opvallend of afwijkend gedrag signaleren. Nadat zij signalen hebben opgemerkt is het ook hun taak actie te ondernemen, waarna het protocol wordt gevolgd.

De leidinggevenden steunen de leidsters bij deze taak en geven sturing aan de uitvoering van het protocol. Zij zijn er verantwoordelijk voor dat de signalen bij de juiste instantie terechtkomen. Dit betekent dat er enige deskundigheid moet zijn in het signaleren en in het omgaan met de signalen van kindermishandeling

Dit protocol geeft Lieve Schoot de stappen aan die gezet kunnen worden in het proces van signaleren.

Kinderdagverblijf Lieve Schoot

Dit handvest wordt in KDV Lieve Schoot gebruikt om alle vormen van Kindermishandeling te kunnen herkennen, om hier vervolgens adequaat en in een bepaald tijdbestek op te kunnen reageren. Dit protocol omvat de omschrijvingen van signalen en stappen die ondernomen moeten worden als vermoed wordt dat een kind in zijn thuis situatie mishandeld wordt. De uitgebreide handelswijze voor medewerkers binnen KDV Lieve Schoot is een aparte handleiding bijgevoegd onder de naam: **Meldcode Kindermishandeling voor beroepskrachten.**

Inleiding protocol

In 2012 treedt de Wijzigingswet Verplichte Meldcode huiselijk geweld en Kindermishandeling in werking. In het kader van kwaliteitszorg, wordt de plicht opgelegd om een Meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (ook wel genoemd meisjesbesnijdenis) en eengerelateerd geweld. De verplichting geldt voor organisaties en zelfstandige beroepskrachten in de gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg.

De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor de branche kinderopvang is gebaseerd op het basismodel Meldcode: stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Betreffend basismodel is ontwikkeld door het ministerie van VWS en bedoeld voor alle sectoren waar vanuit professioneel oogpunt met kinderen wordt gewerkt

Kindermishandeling is geen eenduidig begrip. Wat iemand kindermishandeling noemt, heeft te maken met eigen normen en waarden, de manier waarop men zelf is opgevoed en de cultuur waarin men leeft. Het is van belang onderscheid te maken tussen kindermishandeling en minder gewenste opvoedingssituaties. Iedere ouder maakt immers wel eens fouten, is onredelijk of driftig of deelt een tik uit. Bij kindermishandeling is er echter sprake van structureel, stelselmatig, steeds terugkerend geweld of het ontbreken van zorg van de ouder(s) naar zijn/haar kinderen.

Definities en Afkortingen

Kinderopvang	Verzamelnaam voor kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, Peuterspeelzaalwerk en gastouderopvang.
Kinderopvangorganisatie	Waar in deze Meldcode gesproken wordt over kinderopvangorganisatie, wordt bedoeld een Organisatie waar minimaal een van de vier kinderopvangvormen wordt aangeboden.
Directie	Daar waar directie staat, kan ook gelezen worden directeur, bestuur of stichtingsbestuur.
Beroepskracht	De beroepskracht die binnen de kinderopvangorganisatie werkzaam is en die in dit verband aan kinderen zorg, begeleiding of een andere wijze van ondersteuning biedt. Hieronder vallen in ieder geval de pedagogisch medewerker, gastouder, peuterspeelzaalleidster en directie.
Aandachtfunctionaris	De beroepskracht werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld. Daar waar aandacht functionaris wordt geschreven kan BV. Gedacht worden aan bemiddelingswerker van het gastouderbureau.
Ouder/ verzorgers	De volwassen of volwassene die verantwoordelijk zijn/ is voor de zorg en opvoeding van het kind: ouders, verzorgers, voogd.
Hij	Hij / zij.
AMK	Advies – en Meldpunt kindermishandeling
BJZ	Bureau Jeugdzorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
SHG	Steunpunt Huiselijk Geweld
VIR	Verwijsindex Risicjongeren
ZAT	Zorgadviesteam

Overeenkomst ter gebruik van de Meldcode

Aangeraden wordt dat de kinderopvangorganisatie deze overeenkomst invult en ondertekent. Hiermee verbinden de kinderopvangorganisatie en haar medewerkers zich tot het volgen van het stappenplan indien er signalen en zorgen zijn die kunnen duiden op kindermishandeling en/ of huiselijk geweld.

Het bevoegd gezag van **Kinderdagverblijf Lieve Schoot**

Overwegende:

- dat **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn kinderen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** een Meldcode wenst vast te stellen, zodat de beroepskrachten die binnen **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** in deze Meldcode ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met kinderen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** een Meldcode wenst vast te stellen, zodat gastouders die bemiddeld zijn via deze kinderopvangorganisatie weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van gastouders die bemiddeld zijn via **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met kinderen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis);
- tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;

- dat onder beroepskracht in deze Meldcode wordt verstaan: de beroepskracht die voor **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** werkzaam is en die in dit verband aan kinderen van de kinderopvangorganisatie zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder gastouder in deze Meldcode wordt verstaan: de persoon, die in diens eigen woning gastkinderen opvangt in dienst van de vraagouder dan wel de persoon die bij de vraagouders thuis kinderen opvangt;
- de onder bemiddelingsmedewerker in deze Meldcode wordt verstaan: de beroepskracht die voor **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** werkzaam is en die in dit verband gastouders bemiddelt en begeleidt;
- dat onder volwassen huisgenoot gastouder in deze Meldcode wordt verstaan: de volwassen huisgeno(o)t(en) van de gastouder die mogelijk in contact kom(t)(en) met de kinderen die worden opgevangen in het huis van de gastouder.

In aanmerking nemende:

- de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling;
- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen;
- Beleidsregels kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Wet klachtrecht cliënten zorgsector;
- het privacyreglement van [naam kinderopvangorganisatie];

Stelt het volgende vast binnen de kinderopvangorganisatie:

- Route bij signalen huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Route bij signalen van mishandeling door een beroepskracht;
- Route bij signalen seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Tevens neemt de kinderopvangorganisatie de verantwoordelijkheden op zich voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat.

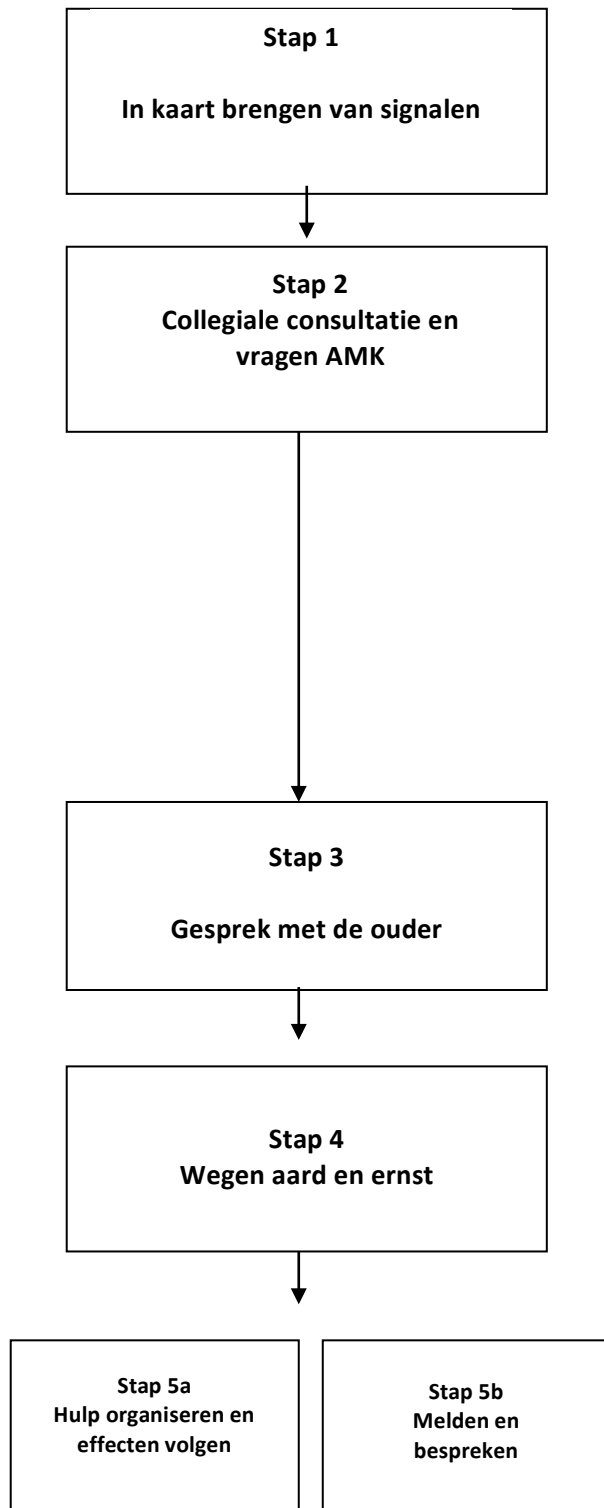
Ook vult de kinderopvangorganisatie de sociale kaart in en zorgt dat deze toegankelijk is voor de beroepskrachten.

Handtekening directie **Kinderdagverblijf Lieve Schoot**

.....

I. Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Observeer
- Onderzoek naar onderbouwing
- Gesprek met ouders: delen van de zorg

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

- Consulteer interne en externe collega's tijdens:
  - groepsbespreking
  - zorgteam
  - zorgadviesteam (ZAT)
  - Centrum voor Jeugd en Gezin
- Bilateraal overleg met jeugdarts, sociaal verpleegkundige intern begeleider of andere betrokkenen, bijv. leerplichtambtenaar
- Consulteer ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
- Uitkomsten consultaties bespreken met ouders
- Overweeg registratie in de Verwijsindex Risicjongeren

Stap 3: Gesprek met de ouder

- Gesprek met de ouder: delen van de zorg

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld.. Vraag het AMK hierover een oordeel te geven.

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek uw zorgen met de ouder
- Organiseer hulp door ouder en leerling door te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg
- Monitor of ouder en leerling hulp krijgen
- Volg de leerling

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

- Bespreek met de ouder uw voorgenomen melding
- Meld bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

I. Route bij signalen van huishoudelijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt deze vast. De beroepskracht legt ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroeg signalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik gemaakt worden van de signalenlijsten en de observatielijst.

Het is gebruikelijk om in deze fase in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden en de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De beroepskracht vraagt de aandachtfunctionaris (Esin) om te helpen bij het onderbouwen van de signalen.

Het is belangrijk dat wij alles goed registeren. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Er kan hierover een kind dossier aangelegd worden, dat in de kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. In hoofdstuk 8.5 uit handleiding worden handvatten gegeven hoe een kind dossier kan worden opgesteld.

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen van het advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtfunctionaris (Esin). Het wordt aanbevolen om advies aan het Advies- Meldpunt Kindermishandeling (AMK) te vragen. Dit is een taak voor de aandachtfunctionaris (Esin).

Consultatie is- afhankelijk van de interne afspraken van de kinderopvangorganisatie- mogelijk met de volgende interne collega's: de directie, de aandachtfunctionaris of een collega uit de dezelfde groep. Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het consultatiebureau of de GGD. Als wij deelnemen aan het zorgadviesteam (ZAT) is het ook mogelijk om het kind binnen dit team te bespreken.

Consult bij AMK

Indien de aandachtfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie bij het kind, kan advies worden gevraagd bij het AMK. Het AMK kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtfunctionaris bij elk vermoeden nagaat of hij advies vraagt bij het AMK.

Consult bij zorgadviesteam

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met de ouder en/of aandachtfunctionaris (Esin) door het maatschappelijk werk of een ander lid van het zorgadviesteam gevoerd. Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/ of hulp te aanvaarden.

Om het kind 'open' (niet Anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien de aandachtfunctionaris in het contact direct en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Ook kan de aandachtfunctionaris advies krijgen van het AMK of het zorgadviesteam over in het gesprek gaan met de ouder. Indien ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging. Het kind kan Anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen contact worden opgenomen met het Advies- en meldpunt Kindermishandeling. Het AMK maakt dan 24 uur per dag bereikbaar. In zeer ernstig dreigende situaties kan het AMK een melding overdragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. Bijvoorbeeld als een kind met verwondingen naar het ziekenhuis. In een dergelijke situatie kan er heel snel een voorlopige ondertoezichtstelling worden gevraagd zodat de ouders (tijdelijk) het gezag niet hebben over hun kind.

In noodsituaties kan overigens ook contact gezocht worden met de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg en/of de politie gevraagd worden om hulp te bieden. In deze Meldcode is een sociale kaart opgenomen die de kinderopvangorganisatie kan invullen met gegevens uit de eigen regio.

Stap 3: Gesprek met de ouder

De aandachtsfunctionaris bespreekt de signalen met de ouders. Wij kunnen ook kiezen dat het gesprek door de beroepskracht wordt gevoerd, eventueel aandachtsfunctionaris. In die gevallen wordt het gesprek altijd samen voorbereid. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan het AMK.

Voor het gesprek met de ouder kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie;
3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven;
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen;
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders uit tot het geven van hun mening en vraag door over kind gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vindende ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders?

Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst gemotiveerd worden zodat de zorgen over hun kind gedeeld kunnen worden. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Pas als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam het AMK om advies te vragen en een melding te overwegen.

Stap 4: Weeg aard en ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Na de eerste drie stappen beschikt de aandachtsfunctionaris al over redelijk veel informatie: de beschrijving van de signalen die hij heeft vastgelegd, de uitkomsten van het gesprek met de cliënt en het advies van deskundigen. In stap 4 komt het er op aan dat de aandachtsfunctionaris deze informatie weegt. Ook moet er altijd overwogen worden of er naar de politie moet worden gegaan. Tenslotte zijn kindermishandeling en huiselijk geweld strafbare feiten.

Voor de weging is het van de weging de volgende factoren van belang:

Daarnaast zijn voor de weging de volgende factoren van belang:

- De leeftijd
- De aard van het geweld
- De mate van afhankelijkheid
- De duur van het geweld
- De verwachting over de schade die wordt aangericht
- De mate van isolement waarin het geweld zich afspeelt.

Een weging is altijd persoonlijk, er zijn geen vaste richtlijnen voor. Omdat elke situatie uniek is, is hier geen standaard voor. Het wordt aanbevolen het AMK in te schakelen om te helpen bij deze weging. Het AMK kan helpen een risicotaxatie uit te voeren. Als het om eengerelateerd geweld gaat, kan het landelijk Expertise Centrum Eengerelateerd Geweld (LEC EGG) van de politie dit op zich nemen.

In de sociale kaart van de handleiding staat algemeen overzicht van website en adressen van instanties en organisaties waar de beroepskracht terecht kan voor ondersteuning en advies.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek met de ouders:
- Organiseer dan de nood zakelijke hulp:
- Volg de effecten van deze hulp:
- Doe als nog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandelingen niet stopt of opnieuw begint.

Dit is de verantwoordelijkheid aandachtfunctionaris al dan niet in overleg met de directrice.

Als de kinderopvangorganisatie gebruik heeft gemaakt van het zorgadvies, team kan het zorgadviesteam verdere actie coördineren. Het zorgadviesteam bespreekt de hulpvraag van kinderopvangorganisatie en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft de handelingsadviezen voor de beroepskracht en adviseert over verdere hulp. Ook het CJG kan worden geraadpleegd en hierin adviseren.

De aandachtfunctionaris binnen de kinderopvangorganisatie spreekt met de ouders de uitkomst van de bespreking met het CJG of zorgadviesteam. Met de ouders kan gesproken worden over verder te nemen stappen voor hulpverlening voor het kind en/ of de ouders. Hierbij is het belangrijk informatie te geven over de hulpverlenende instanties en of er hiervoor een indicatie nodig is van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg. De ouders kunnen op deze manier worden doorverwezen. Belangrijk is om bij de ouders en de instantie te informeren of zij ook daadwerkelijk naar de verwijzende instantie zijn gegaan. Leg de gesprekken vast en laat indien mogelijk ouders het gespreksverslag ondertekenen.

Indien er voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig is, dan kan dit gevraagd worden bij het AMK, CJG of zorgadviesteam. De kinderopvangorganisatie kan in het eigen team afspraken maken over de begeleidings- en zorgbehoeften van het kind. De uitkomst van deze teambespreking wordt vastgelegd en met de ouders besproken.

Stap 5b: Melden en bespreken met ouders

Kan het kind of kunnen de ouders niet voldoende tegen het risico op het huislijke geweld of kindermishandeling beschermt worden, of is er twijfel of de kinderopvangorganisatie hiertegen voldoende bescherming kan bieden:

- Meldt het vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en:
- Sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die gemeld wordt (ook) van anderen afkomstig is:
- Overleg bij de melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling wat er na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, gedaan kan worden om het, de ouders en de mogelijke gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

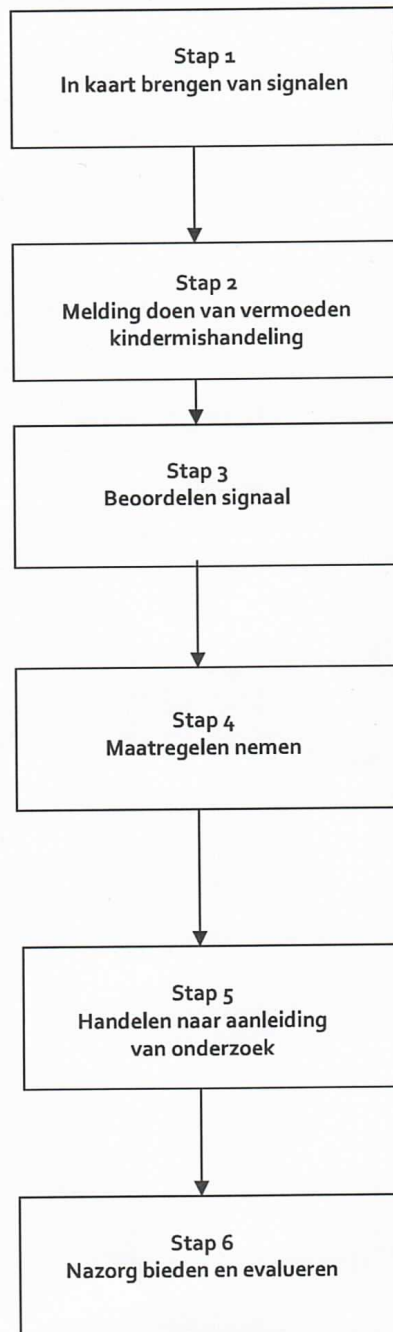
Dit is de verantwoordelijkheid van de aandachtsfunctionaris al dan niet in overleg met de leidinggevende en/ of directie.

Besprek de melding vooraf met de ouders. Leg uit waarom de kinderopvangorganisatie van plan is deze melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.

1. Vraag de ouders uitdrukkelijk om een reactie
2. In geval van bezwaren van de ouders, overleg op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast
3. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen
4. Doe een melding indien naar het oordeel van de kinderopvangorganisatie de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met het AMK en eventueel opnieuw melding te doen.

II. Route bij signalen van mishandeling door een beroepskracht

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht:

- ▷ observeert;
- ▷ raadpleegt signaallijst (bijlage 1, 2 en 3 uit de handleiding);
- ▷ bespreekt signalen met de leidinggevende;
- ▷ registreert.

Stap 2: Melding doen van vermoeden kindermishandeling

De beroepskracht:

- ▷ meldt vermoeden van kindermishandeling door een beroepskracht bij de directie of leidinggevende.

Stap 3: Beoordelen signaal

De directie of leidinggevende:

- ▷ beoordeelt de situatie en bekijkt of er sprake is van een reëel vermoeden;
- ▷ gaat in gesprek met de eventuele pleger;
- ▷ registreert.

Stap 4: Maatregelen nemen

De directie of leidinggevende:

- ▷ legt een draaiboek aan;
- ▷ raadpleegt het AMK en /of GGD;
- ▷ regelt ondersteuning van kind en ouders;
- ▷ raadpleegt politie;
- ▷ stelt een intern onderzoek in;
- ▷ registreert.

Stap 5: Handelen naar aanleiding van onderzoek

De directie of leidinggevende:

- ▷ rehabiliteert;
- ▷ geeft waarschuwing af;
- ▷ neemt arbeidsrechtelijke maatregelen;
- ▷ registreert.

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

De directie of leidinggevende:

- ▷ biedt nazorg voor ouders en kinderen;
- ▷ biedt nazorg beroepskrachten;
- ▷ organiseert ouderavonden;
- ▷ verwijst door naar externe hulp;
- ▷ evalueert de procedures;
- ▷ registreert.

II. Route bij signalen van mishandeling door een beroepskracht

Stap 1: Signaleren

De beroepskracht heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of een ander laat doorscheren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een beroepskracht.

Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van kindermishandeling. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal met elkaar onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd. Door met elkaar te overleggen en van gedachten te wisselen kan het signaal pas goed geïnterpreteerd worden.

Vermoeden zijn er uiteenlopende gradaties. Als de beroepskracht zich met een dergelijk vermoeden (over een collega) geconfronteerd ziet, kunnen de volgende acties ondernomen worden:

- Raadpleeg de signalenlijsten in bijlage 1, 2 en 3 uit de handleiding;
- Ga in gesprek met een vertrouwenspersoon binnen de locatie;
- Vraag een gesprek aan met leidinggevende of directie.

Van belang is om betreffende signalen goed te registreren en te beschreven wat vervolgens gedaan is met deze signalen.

Stap 2: Melding doen van vermoeden van kindermishandeling door een beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie

Wanneer er een vermoede is dat een beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet dit direct gemeld worden bij de leidinggevende en / of directie. De leidinggevende en of directie beoordeelt en weegt en kan besluiten tot het nemen van vervolgstappen zoals consulteren van het AMK, of af te zien van verdere stappen.

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat een beroepskracht een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega-beroepskracht meldt bij directie. In praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een beroepskracht doen;

a. Melding door het kind

Als de melding van kindermishandeling afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit te melden bij zijn leidinggevende. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. De leidinggevende doet in alle gevallen melding van de vermoedens aan de directie. Naast het AMK worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd.

b. Melding door de ouder

Als de melding van de ouders komt, zal deze melding altijd serieus genomen worden. Feiten en constatering zullen bij ouders nagevraagd worden. Op basis hiervan meldt de beroepskracht dit bij de leidinggevende. De leidinggevende beoordeelt en weegt en kan besluiten tot het nemen van vervolgstappen of af te zien van vervolgstappen.

c. Melding door derden

Als melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon precies beschikt en waar deze informatie is gebaseerd. Op basis hiervan meldt de beroepskracht dit bij de leidinggevende. De leidinggevende beoordeelt en weegt en kan besluiten tot nemen van vervolgstappen of hier van af zien.

Stap 3: Beoordelen signaal

De directie is verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie.

Daarbij zal het in het algemeen de melder, diens leidinggevende en de betrokken beroepskracht gehoord worden. Het gaat om een marginale toets. Dat wil zeggen dat de directie, samen met de verantwoordelijke leidinggevende vaststelt of er in redelijkheid sprake is van een reëel vermoeden. De uitkomst van die overweging kan zijn:

- Nee, er is geen sprake van een reëel vermoeden, dus nader onderzoek is redelijkerwijs niet aan de orde. De directie gaat in gesprek met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkverhouding te herstellen.
- Ja, er is sprake van een reëel vermoeden, er moeten maatregelen worden genomen: het kind wordt afgeschermd van de betrokken beroepskracht door deze op non-actief te stellen of te schorsen; de directie deelt dit mee aan alle betrokkenen.

De directie is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Stap 4: maatregelen nemen

Voor de directie geldt dat bij enige twijfel over vermoedens van kindermishandeling door een beroepskracht besloten wordt tot het doen uitvoeren van passende maatregelen.

Al deze stap wordt gezet, is er op zichzelf evenwel nog steeds geen sprake van 'schuld' van de beroepskracht over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan schuldig.

In geval van een reëel vermoeden neemt de directie de volgende maatregelen:

- a. Het aanleggen van een draaiboek;
- b. Raadplegen AMK en/of GGD;
- c. Het regelen van opvang van kind en ouders;
- d. Raadplegen politie;
- e. Instellen onderzoek.

a. Draaiboek aanleggen

De directie, of degene die in opdracht van de directie met deze taak belast is, draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en legt een draaiboek aan. In de handleiding staan handvatten voor het aanleggen van een draaiboek.

b. Raadplegen AMK en/ GGD

Het AMK kan de kinderopvangorganisatie adviseren en ondersteuning bieden. Ook de GGD kan worden geraadpleegd. Voor adressen van de lokale GGD zie de sociale kaart in deze Meldcode.

c. Het regelen van opvang voor kind en ouders

- Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of het AMK. De GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisatie bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/ AMK, wordt bezien of de kinderopvangorganisatie kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden.
- De kinderopvangorganisatie informeert ouders over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie.
- De directie houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn.
- De ouders van de overige kinderen moeten geïnformeerd worden. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Het AMK kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de beroepskracht.

d. Raadplegen politie

- De directie laat zich adviseren door de politie. Zo mogelijk na raadpleging van de ouders besluit de kinderopvangorganisatie of eerst een intern onderzoek wordt gedaan of onmiddellijk aangifte wordt gedaan bij de politie. Ouders kunnen natuurlijk ook los van de directie beslissen onmiddellijk aangifte te doen. In het geval van aangifte bij de politie vindt het instellingsonderzoek plaats in nauw overleg met de politie.

e. *Instellen van een onderzoek*

- De directie stelt direct na de melding een commissie van onderzoek in. De commissie kan bestaan uit 3 personen, twee interne en een extern deskundige bijvoorbeeld van de GGD. De interne personen zouden een leidinggevende en de aandachtsfunctionaris kunnen zijn. De extern deskundige is de voorzitter van de commissie. De leden van de commissie hebben een geheimhoudingsplicht uit hoofde van hun verantwoordelijkheid als lid van de commissie van onderzoek.
- De commissie vermeldt in het draaiboek vanaf het eerst moment van melding hoe men handelt en heeft gehandeld en wie men op welk tijdstip informeert en heeft geïnformeerd en waarover.
- De commissie voert het intern onderzoek uit en adviseert de directie op grond van de resultaten van het onderzoek over de te nemen maatregelen.

Procedure van onderzoek door commissie

- a. De commissie vraagt de ouders de signalen van het kind weer te geven. Het is niet de bedoeling dat de commissie het kind ondervraagt. Het kind dient door een bevoegde deskundige te worden gehoord. Het is belangrijk het AMK, de GGD of de politie hierover om advies te vragen.
- b. De onderzoekscommissie hoort de betrokken beroepskracht. De toedracht van zaken volgens de beroepskracht wordt vastgelegd. De beroepskracht wordt geïnformeerd over het verder verloop van de procedure.
- c. De commissie voert gesprekken met alle betrokken personen. Op basis van deze eerste gesprekken adviseert de commissie de directie over de te nemen voorlopige maatregelen voor het kind en de beroepskracht, voor zover dit nog niet is gebeurd.
- d. Van de gesprekken wordt een schriftelijk verslag gemaakt, dat door de geïnterviewde moet worden goedgekeurd. Ter voorkoming van latere onduidelijkheid is het raadzaam de betrokkenen ter goedkeuring te laten ondertekenen.
- e. Alle verslagen worden gebundeld en voorzien van advies, overhandigd aan de directie deze informatie is geheim.

Stap 5: Handelen naar aanleiding van het onderzoek

Het onderzoek kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen.

- a. Rehabilitatie van beroepskracht;
- b. Waarschuwing afgeven;
- c. Arbeidsrechtelijke maatregelen;
- d. Inschakelen van politie.

a. Rehabilitatie beroepskracht

Wanneer de directie constateert dat er op grond van het verrichte onderzoek geen aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, wordt de betrokken beroepskracht die voor duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, door de directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie over te plaatsen.

Indien na het onderzoek blijkt dat er een klacht ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan tevens maatregelen nemen tegen degene, die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

b. Waarschuwing afgeven

De directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

c. Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de directie constateert dat op grond van het verrichte onderzoek aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgebonden, neemt de directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

d. Inschakelen van politie

de directie doet, wanneer het rapport van de onderzoekscommissie hiertoe aanleiding geeft, formeel aangifte van kindermishandeling bij de politie.

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de directie.

Stap 6: nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan geboden worden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. De kinderdagverblijforganisatie kan zich hierin laten adviseren door de GGD. Voor de kinderen kan als dit nodig is, of als de ouders van de kinderen dit nodig achten extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige beroepskrachten naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in de team overleggen en daar waar nodig ook individueel.

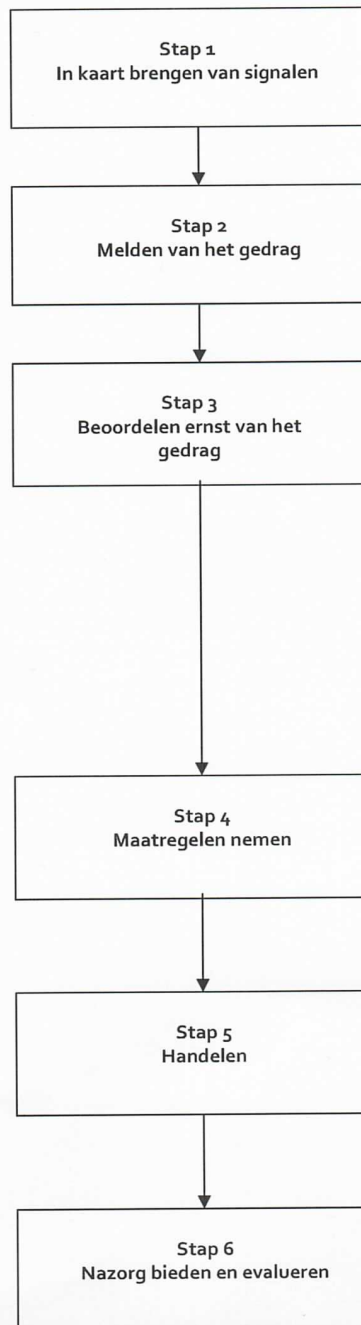
Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hier van op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers.

Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van directie.

- De directeur evalueert met de commissie van onderzoek dat wat er gebeurd is en de procedures die zijn gevolgd.
- Zo nodig wordt de zaak ook doorgesproken met andere betrokkenen.
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard.
- Blijft alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

III. Route bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht:

- ▷ observeert;
- ▷ raadpleegt signalenlijst (bijlage 1 en 2 uit de handleiding);
- ▷ bespreekt signalen met collega's en de leidinggevende;
- ▷ registreert.

Stap 2: Melden van het gedrag bij leidinggevende

De beroepskracht:

- ▷ meldt het gedrag bij leidinggevende;
- ▷ brengt de ouders van de betrokken kinderen op de hoogte.

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

De leidinggevende:

- ▷ raadpleegt het AMK en/of GGD;
- ▷ gaat in gesprek met ouders van zowel het kind dat gedrag vertoont als met de ouders van de kinderen die met het gedrag geconfronteerd worden over het gedrag;
- ▷ taxeert de ernst van het gedrag:
  - ▷ licht seksueel grensoverschrijdend gedrag: bespreken in het team, inschakelen externe hulp niet nodig;
  - ▷ matig seksueel grensoverschrijdend gedrag: waarschuwing, inschakelen hulp;
  - ▷ ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag: direct ingrijpen vereist, maatregelen conform stap 4;
- ▷ registreert in het kinddossier.

Stap 4: Maatregelen nemen

De directie:

- ▷ stelt een intern onderzoek in;
- ▷ schakelt experts in zoals GGD en AMK;
- ▷ organiseert zorg voor kinderen en ouders;
- ▷ gaat in gesprek met ouders van kind dat gedrag vertoont én met de ouders van kinderen die geconfronteerd werden met het gedrag over de te nemen maatregelen.

Stap 5: Handelen

De directie:

- ▷ beslist naar aanleiding van het onderzoek over de opvang van het kind dat het gedrag heeft vertoond.

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

De directie:

- ▷ biedt nazorg voor ouders, kinderen en beroepskrachten;
- ▷ organiseert ouderavonden;
- ▷ verwijst door naar externe hulp;
- ▷ evalueert de procedures en registreert.

III. Route bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerder kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn.

Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. De beroepskrachten kunnen met elkaar onderzoeken wat zij bij de kinderen merken. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld. De volgende acties kunnen helpen de signalen te onderbouwen.

- Raadpleeg de signalenlijst uit de handleiding
- Bespreek de signalen met collega's of de bemiddelingswerker, aandachtsfunctionaris, leidinggevende of directie.
- Vraag een gesprek aan met de leidinggevende

Leg de mogelijke signalen vast in het kind dossier. Als de beroepskracht vervolgens twijfelt of concludeert dat er sprake is van seksueel grensoverschrijdend gedrag dan is het belangrijk dit te melden bij de leidinggevende conform.

Stap 2: Melden van het gedrag

Wanneer de beroepskracht signalen heeft dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, dan is het belangrijk dit te melden bij de leidinggevende.

De ouders van de kinderen die het gedrag vertonen of ermee zijn geconfronteerd moeten op de hoogte worden gebracht. Het is heel belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert in een kind dossier. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen, dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

De directie is verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie. Daarbij zal in het algemeen de beroepskracht die het gedrag heeft gemeld, gehoord worden en eventueel collega's. ook het AMK, CJG, ZAT of de GGD kan hiervoor worden ingeschakeld. Hierbij wordt de ernst van het gedrag bepaald.

Wanneer wordt geconstateerd dat er geen sprake is van leeftijdsadequaate gezond gedrag, wordt gecategoriseerd hoe ernstig het gedrag is. Bij alle vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag dienen de ouders van zowel het kind dat het gedrag vertoont als het kind dat met het gedrag is geconfronteerd, te worden geïnformeerd. Daarnaast dient bij alle vormen gekeken te worden of het seksueel overschrijdende gedrag een signaal is van onderliggende problematiek.

Er kan geconstateerd worden dat er sprake is van:

- Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- Matig seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- Ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag kan worden gezien als een noodzakelijke stap om normen en waarden te leren kennen zal bij veel kinderen op bepaalde momenten in de ontwikkeling voorkomen. Het is nodig dat de beroepskracht dit gedrag begrenst, hierop reageert en bespreekt met ouders.

Matig seksueel grensoverschrijdend gedrag is ontoelaatbaar: het is belangrijk om een duidelijk verbod in te stellen. Aan het kind moet uitgelegd worden dat dit gedrag niet mag en er moet worden uitgelegd waarom dit niet mag. Betrokken kinderen kunnen in de groep geobserveerd worden. Belangrijk is dat met de kinderen gecommuniceerd blijft worden en dat ouders actief betrokken worden. De leidinggevende overlegt met het AMK of een gedragswetenschapper of externe hulpverlening of advies noodzakelijk is.

Ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag vereist dat er direct wordt ingegrepen. Er moeten maatregelen genomen worden die kunnen garanderen dat het gedrag niet meer kan voorvallen. De directie dient ingelicht te worden om verdere stappen te kunnen ondernemen, ook omdat de directie eindverantwoordelijk is voor alle interne en externe communicatie. Bij ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag dient stap 4 te worden ingezet.

Ook voor deze stap geldt, dat alle signalen en stappen goed vastgelegd worden in het kind dossier.

Stap 4: Maatregelen nemen

De directie bepaalt welke maatregelen genomen worden er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De volgende maatregelen kunnen worden genomen:

- a. Het instellen van een intern onderzoek. Het is belangrijk nauw samen te werken met expertorganisaties zoals het AMK, het zorgadviesteam en de GGD. Bij ernstige zaken is het aan te bevelen een onderzoekteam te vormen waar vertegenwoordigers van de kinderopvangorganisatie en externe deskundigen deel van kunnen uitmaken. Dit onderzoekteam kan het incident onderzoeken en de directie advies geven hoe te handelen. Het aanleggen van een draaiboek kan structuur bieden bij de uitvoer van het onderzoek. In de handleiding staan handvatten voor het aanleggen van een draaiboek.
- b. Het regelen van ondersteuning van het kind en ouders.
- c. Aanbieden van excuses voor falend toezicht/ onveilige situatie vanuit de kinderopvang. Hierbij wordt tevens aangegeven dat onderzocht wordt hoe verbeteringen binnen de kinderopvangorganisatie kunnen worden doorgevoerd om mogelijke herhaling te voorkomen.
- d. Aanbieden van opvang en professionele hulp voor alle kinderen en hun ouders die op welke wijze dan ook betrokken zijn geweest bij het grensoverschrijdende seksuele gedrag. Emotionele begeleiding van de direct betrokken ouders is noodzakelijk.
- e. Indien een kind seksueel grensoverschrijdende handelingen heeft uitgevoerd bij een ander kind dan is het belangrijk gesprekken te voeren met beide partijen ouders en gezamenlijk te komen tot oplossingen. Creëer van beide partijen ouders en gezamenlijk belang. De kinderopvangorganisatie vertegenwoordigt de belangen van alle kinderen. Dat kan betekenen dat de kinderopvangorganisatie beslissingen neemt die een van beide partijen niet zint. De kinderopvangorganisatie kan tegen het volgende dilemma oplopen: gaat een kind van de kinderopvang af of niet? En is dat basis van besluit van de kinderopvangorganisatie of van de ouders (opzeggen plaatsing overeenkomst)? Belangrijk is de ouders altijd te informeren over de gemaakte keuze en deze te beargumenteren.
- f. Afscherming van het kind dat het grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

De directie draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en registreert dit in het betreffende dossier.

Stap 5: Handelen

De beoordeling van het incident en het advies uit het eventuele interne onderzoek kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen richting het kind dat het seksueel grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

- a. Het kind blijft op de groep;
- b. Het kind gaat naar een andere groep, andere locatie of andere kinderopvangorganisatie;
- c. Het inzetten van hulp;
- d. Melding bij het AMK;

a. Het kind blijft op de groep

Wanneer de directie constateert dat op grond van het verrichte onderzoek geen aanleiding is aan te nemen dat het gedrag zich zal herhalen of dat de aanwezigheid van het kind bedreigend is voor andere kinderen kan, in overleg met betrokken ouders, besloten worden het kind binnen de betreffende groep van de kinderopvangorganisatie te laten.

b. Het kind gaat naar een andere groep of kinderopvangorganisatie

Directie kan besluiten dat het in het belang is van het kind en/ of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd zijn, dat het kind naar een andere groep binnen de betreffende kinderopvangorganisatie, naar een andere locatie of naar een geheel andere kinderopvangorganisatie gaat. De directie kan hierin de ouders adviseren en eventueel contact opnemen met een andere kinderopvangorganisatie. Ook kunnen ouders zelf de conclusie trekken dat hun kind naar een andere locatie of kinderopvangorganisatie gaat.

c. Het inzetten van hulp

Met advies van het AMK en in overleg met de ouders kan hulpverlening voor het kind worden ingezet.

d. Melding bij het AMK

De directie doet een melding bij het AMK. Het gedrag van het kind kan namelijk ook op andere problematiek wijzen.

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

Aanbevolen wordt het personeel persoonlijk te informeren. Daarnaast kunnen alle betrokken zo spoedig mogelijk over het seksueel overschrijdende gedrag op de hoogte worden gebracht middels een brief of een gezamenlijke ouder bijeenkomst. De directrice is verantwoordelijk voor de nazorg en de evaluatie.

Er kan informatie worden gegeven over de concrete maatregelen die getroffen zijn ten aanzien van het kind of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd werden. Ook kan aangegeven worden concrete maatregelen en ten aanzien van het kind dat het gedrag vertoonde genomen zijn het verdere verloop van het onderzoek.

Als bij een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is er een kans dat ook de media hiervan op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe hiermee zal worden omgegaan.

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren.

- De directeur evalueert met beroepskrachten eventueel andere betrokkenen wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd.
- Zo nodig wordt de zaak ook doorgesproken met andere betrokkenen.
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/ of procedures aangebracht.
- Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het seksueel grensoverschrijdend gedrag worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard.

IV. Verantwoordelijkheden in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en de stappen van de Meldcode te kunnen zetten, draagt **Kinderdagverblijf Lieve Schoot** er zorg voor dat:

De directie:

- De Meldcode opneemt in het veiligheids- of gezondheidsbeleid van de kinderopvangorganisatie;
- Een aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling (mogelijk de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker) aanstelt;
- De deskundigheidbevordering opneemt in het scholingsplan;
- Regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbiedt aan beroepskrachten, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de Meldcode;
- De Meldcode en bijbehorende routes laat aansluiten op de werkprocessen binnen de kinderopvangorganisatie;
- Ervoor zorgt dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de beroepskrachten te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de Meldcode;
- De werking van de Meldcode regelmatig evalueert en zo nodig acties in gang zet om de toepassing van de Meldcode te optimaliseren;
- Binnen de kinderopvangorganisatie en in de kring van ouders bekendheid geeft aan het doel en de inhoud van de Meldcode;
- Afspreken maakt over de wijze waarop Lieve Schoot haar beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de Meldcode toepassen;
- Afspraken maakt over de wijze waarop Lieve Schoot de verantwoordelijkheid opschaaft indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert;
- Eindverantwoordelijk draagt voor de uitvoering van de Meldcode;
- Investeert in de opleidingen voor aankomend beroepsbeoefenaren: zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt;
- Investeert in nascholing van zittend personeel in de kinderopvangorganisatie (staf/management en beroepskrachten): zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen waarden aan de orde komt;
- Investeert in een open aanspreekcultuur binnen kinderopvangorganisatie: zorgt voor een open cultuur waarbinnen op professionele wijze reflectie op normen en waarden, werkwijze en handelen plaatsvindt;
- Investeert in een goede 'zorgstructuur' binnen kinderdagverblijforganisaties: zorgt voor voldoende lucht in teams, vertrouwenspersonen, vertrouwenscommissie, structurele agendering, bij- en nascholing, etc.

De direct leidinggevende / bemiddelingswerker / senior pedagogisch medewerker:

- Als aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- Als vraagbaak functioneert binnen de kinderopvangorganisatie voor algemene informatie over (de Meldcode) kindermishandeling;
- Signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Kennis heeft van de stappen volgens de Meldcode;
- Taken vaststelt van een ieder (wie doet wat wanneer) en deze in de Meldcode vastlegt;
- De sociale kaart in de Meldcode invult;
- Deelneemt aan het zorgadviesteam (indien dit beschikbaar is);
- De aansluiting van de Meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- De aansluiting van de Meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- Samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- De uitvoering van de Meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- Waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen;
- Zo nodig contact opneemt met het AMK voor advies of melding;
- De genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- Toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- Toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

De beroepskracht;

- Signalen herken die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Overlegt met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- De resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende of bemiddelingsmedewerker.

De directie, de leidinggevende en de beroepskrachten zijn *niet verantwoordelijk voor:*

- Het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- Het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

V. Sociale kaart

Het is belangrijk om de sociale kaart zo volledig mogelijk in te vullen met de organisaties en instanties van de regio waar uw kinderopvangorganisatie gevestigd is en dit op een zichtbare plaats voor alle beroepskrachten beschikbaar te stellen.

Sociale kaart van Kinderdagverblijf Lieve Schoot

Organisatie : Politie alarmnummer (bij noodsituaties)

Telefoonnummer: 112

**Organisatie : Crisisdienst Regionale Bureau Jeugdzorg (bij noodsituaties)
Amsterdam Centrum/Oud-West**

Adres: Overtoom 16, 1054 HJ Amsterdam

Telefoonnummer: 020 515 8000

Fax: 020 515 8015

Organisatie : Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Adres : Overschiestraat 57, 1062 HN Amsterdam

Telefoonnummer: (020) 314 17 14

E-mailadres : www.amk-amsterdam.nl

Organisatie : Algemeen Maatschappelijk Werk

Adres : Altra Centraal Bureau
Stationsplein 63, Amsterdam

Telefoonnummer: 020 5558333

E-mailadres : www.altracollege.nl

Organisatie : Bureau Jeugdzorg

Contact Persoon : Alexandra de Leeuw, Ustun Aksu, Miriam Foe Aman.

Adres : A. Reitsmakade 34, 1060 SZ Amsterdam

Telefoonnummer: 020 – 667 51 30

E-mailadres : www.sezo.nl

Organisatie : GGD

Contactpersoon consultatiebureau-artsen: Evelien van Eyk, Veronique van Erp en Gül Tutar

Adres : A. Reitsmakade 34, 1060 SZ Amsterdam

Telefoonnummer: 020 – 667 66 66

Spoednummer : 020 – 610 09 89

E-mailadres : www.gzc-devaart.nl

Jeugdgezondheidszorg (in regio)

Contactpersoon : **Organisatie OKC Jan Tooropstraat**

Adres : J. Tooropstraat 5, 1062 BK Amsterdam

Telefoonnummer: OKZ 020 555 5870

SGZ 020 555 5733

Organisatie : Politie (ook sociale jeugd- zedenzaken)

Adres : Elandsgracht 117 (hoek Marnixstraat), Amsterdam.

Telefoonnummer: 0900-8844 (vraag naar Bureau Zedenpolitie)

Organisatie : Steunpunt Huiselijk Geweld

Adres : 1000 AA Amsterdam

Telefoonnummer: 020 - 61160 22

E-mailadres : www.blijfgroep.nl

Organisatie : Zorgadviesteam (in regio)

Contactpersoon : VTO-team Amsterdam

Adres : Nieuwe Achtergracht 100, 1018 WT Amsterdam

Telefoonnummer: (020) 555 5244

E-mailadres : jgzvto@ggd.amsterdam.nl

Organisatie : Centrum voor Jeugd en Gezin (gemeentelijk of regio)

Adres : Prinsengracht 679, 1017 JT Amsterdam

Telefoonnummer: 020-2600035

E-mailadres : info@hollandsch-welvaren.nl

VI. Adressen en websites

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

0900-123 123 0

www.amk-nederland.nl

Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)

www.mogroep.nl

Bureau Jeugdzorg (BJZ)

www.bureaujeugdzorg.info

BOinK, belangenvereniging van ouders in de kinderopvang en peuterspeelzalen

www.boink.info

Centrum voor Jeugd en Gezin

www.cjg.nl / www.samenwerkenvoordejeugd.nl

De Branchevereniging Ondernemers in de Kinderopvang

www.kinderopvang.nl

GGD Nederland

www.ggd.nl

GGZ (volwassen en jeugd)

www.ggznederland.nl

JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding

0182-547888

www.jsn.nl

MEE

0900- 999 88 88

www.mee.nl

MOgroep Kinderopvang

www.mogroep.nl

Politie (ook sociale jeugd- en zedenzaken)

0900-8844 (geen spoed) / 112 (spoed)

www.politie.nl

Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG)

0900-126 26 26

www.shginfo.nl

Zorgadviesteam, landelijk steunpunt (ZAT)

www.zat.nl

Informatie over de meldcode

www.meldcode.nl

Informatie over de Verwijsindex Risicjongren

www.verwijsindex.nl

Informatie over de aanpak kindermishandeling
www.aanpakkindermishandeling.nl

Informatie over huiselijk geweld
www.huiselijkgeweld.nl

Informatie over meisjesbesnijdenis
www.meisjesbesnijdenis.nl

Informatie over eerge relateerd geweld
www.meisjesbesnijdenis.nl